

Q&A expositie

Manahahtáanung of Nieuw Amsterdam? Het Inheemse verhaal achter New York ***Manahahtáanung or New Amsterdam? The Indigenous story behind New York***

16 mei tot en met 10 november 2024
Amsterdam Museum aan de Amstel (Amstel 51, gebouw H'ART Museum)

Voor intern gebruik. Niet delen met derden.

Zie informatie over de tentoonstelling in het [persbericht](#).
Dit document is bedoeld om vragen van pers of bezoekers mee te beantwoorden.

Q: Waarom is deze expositie belangrijk?

A: Dat New York vroeger Nieuw Amsterdam heette en door Nederlanders gesticht is weten sommige mensen. Maar dat er al mensen woonden in dat gebied, de Lenape, realiseren de meesten zich niet. Dat dit volk nog altijd bestaat zal voor veel mensen misschien een verrassing zijn. Deze tentoonstelling biedt inzicht in het perspectief van de Lenape op de kolonisatie door de Nederlanders, nu 400 jaar geleden. Dit is belangrijk omdat dit onderdeel van de Nederlandse (koloniale) geschiedenis tot nu toe veelal onderbelicht is gebleven. Wat gebeurde er toen met de Lenape, hoe kijkt de huidige generatie daar op terug en welke gevolgen ervaren zij nog altijd? Dit perspectief maakt het beeld van deze geschiedenis completer, net als de nawerking er van.

Q: Waarom werkt het Amsterdam Museum samen met het Museum of the City of NY en Lenape?

A: Het Amsterdam Museum werkt graag in co-creatie met diverse gemeenschappen om zo niet over mensen te vertellen, maar ze hun eigen verhaal te laten doen. Juist bij de Lenape was dat essentieel. Veel beter dan het museum kunnen zij vertellen over hun cultuur, taal, geschiedenis en ervaringen. Wij delen de wens om op deze manier te werken met het Museum of the City of New York. Wij hebben voor deze tentoonstelling dankbaar gebruik gemaakt van de contacten die zij al met de Lenape gemeenschappen hadden gelegd.

Q: Waarom hebben jullie voor Inheems perspectief gekozen?

A: Nu in 2024 aandacht wordt besteed aan '400 jaar Nieuw Amsterdam' in het kader van *Future400** vinden wij het belangrijk om Inheemse perspectieven centraal te stellen. Het Inheemse perspectief biedt een andere blik op deze geschiedenis, maar ook algemener op wat kolonisatie betekent voor mensen die er al woonden. Dat is nog altijd een onderbelicht verhaal, terwijl het gevolgen heeft die over de hele wereld nog altijd gevoeld worden.

Dit is niet de eerste tentoonstelling over Nieuw Amsterdam. In het Amsterdam Museum zelf was er al eens een tentoonstelling over de stichting van de stad: *Van Nieuw Amsterdam tot New York, 1624-1664* in 1983. Toen werd niet samengewerkt met Inheemse personen en werd er nauwelijks stilgestaan bij hun perspectief.

**Future400* is een initiatief van het Nederlandse consulaat-generaal in New York, waarbij verschillende culturele initiatieven reflecteren op 400 jaar gedeeld(e) Nederlands-Amerikaans(e) geschiedenis en erfgoed.

Q: Wie zijn de Lenape?

A: De Lenape zijn het Inheemse volk dat met de Nederlandse kolonisten te maken kreeg toen hun gebied werd gekoloniseerd. Voordat de Nederlanders kwamen waren de Lenape de bewoners van een gebied dat grofweg het zuiden van de huidige staat New York, het oosten van Pennsylvania en New Jersey besloeg. Ze waren onderverdeeld in volkeren en clans. Na de kolonisatie werden veel van hun verdreven door Europeanen. Tegenwoordig wonen de Lenape verspreid over verschillende staten van de VS en in Ontario in Canada.

Q: Hoe zit structuur van verschillende Nations binnen de Lenape in elkaar?

A: De Lenape is een verzamelnaam voor verschillende *Nations*, die bestaan uit meerdere clans. De vier *Nations* zijn:

- de Nanticoke Lenni-Lenape Tribal Nation
 - de Ramapough Lenape Indian Nation
 - de Munsee-Delaware Nation
 - de Eelūnaapéewi Lahkéewiit (Delaware Nation).
- Elke *Nation* heeft een eigen regeringssysteem.

Q: Met wie is de tentoonstelling gemaakt?

A: Amsterdam Museum maakte de tentoonstelling in samenwerking met vertegenwoordigers van de Lenape en het Museum of the City of New York.

Aan de tentoonstelling werkten vertegenwoordigers mee van de Nanticoke Lenni-Lenape Tribal Nation, de Ramapough Lenape Indian Nation, de Munsee-Delaware Nation en de Eelūnaapéewi Lahkéewiit (Delaware Nation).

Het curatorial team bestaat uit:

Imara Limon (Amsterdam Museum),
Tom van der Molen (Amsterdam Museum),
Gonca Yalçiner (Amsterdam Museum)

in samenwerking met:

Chief Urie Ridgeway (Nanticoke Lenape Nation),
Cory Ridgeway (Nanticoke Lenape Nation),
Brent Stonefish (Eelūnaapéewi Lahkéewiit / Delaware Nation),
George Stonefish (Eelūnaapéewi Lahkéewiit / Delaware Nation),
Lesley Snake (Eelūnaapéewi Lahkéewiit / Delaware Nation),
Sherry Huff (Eelūnaapéewi Lahkéewiit / Delaware Nation),
Denise Dunkley (Nanticoke Lenape Nation),
Steven D. Smith (Ramapough Lenape Nation)

en:

Monxo López (Museum of the City of New York),
Maeve Montalvo (Museum of the City of New York)

Kunstenaars:

Stephen Conaway, Charlene DeFreese, Denise Dunkley, Leonard D. Harmon, Jesse Jay Gould, patricia kaersenhout, Dora Logan, Myles Jackson Lynch, Celeste Noah, Donna Noah, George Stonefish, Xander Stonefish

Q: Collectie. Hoeveel eigen collectie? Hoeveel bruiklenen? Van wie?

A:

Eigen collectie:

- A 56757 Print given to the city of Amsterdam 'in recognition of 'Dutch discovery and early settlement' by community of Newburg (NY) door Coulton Waugh (1958)
- KA 13684 Scheepsmodel van de De Halve Maan door onbekende maker (1800 – 1899)
- KA 28667 Vlag van New York door Betram Kalisch (jaartal onbekend)
- Materialen uit het tentoonstellingsarchief van Amsterdam Museum

Bruiklenen:

- Stadsarchief Amsterdam: een boek
- Naturalis Leiden: een bever
- Tom van der Molen: *Cathago print* door Mattheus Merian (1593 – 1650)
- Werk van Lenape kunstenaars uit de VS
- Werk van patricia kaersenhout
- Daarnaast hebben we een aantal reproducties uit o.a. het Stadsarchief en het Nationaal Archief.

Gaza

Q: Begrijpen jullie dat mensen een link zien tussen hetgeen gebeurt in Israël/Gaza en kolonialisme toen? Besteden jullie hieraan aandacht in de tentoonstelling?

We zijn ons er van bewust dat er in het verleden maar ook in het heden veel onrecht en geweld is. In deze specifieke tentoonstelling staan we stil bij het koloniale verleden van Nederland (stad

Amsterdam) in Amerika, dit jaar 400 jaar geleden. In eerdere en komende tentoonstellingen komen andere thema's aan het bod.

Eventueel verwijzen naar *Refresh Amsterdam: oorlog en conflict* waar we wel aandacht hebben besteed aan het conflict in Israël/Palestina.

OBA

Q: Is er ook werk buiten het museum te zien?

A: Er is vanaf 16 mei werk van Chihiro Geuzebroek te zien in OBA Oosterdok.

Chihiro Geuzebroek verbindt met haar nieuwe installatie *Quechua Demonstration* (werktitel) en het kunstproject *Indigenous Dreams (2022)* het verhaal van de tentoonstelling met het aanvechten van moderne vormen van culturele toe-eigening van de identiteit van inheemse volken door bedrijven. En met het terugverlangen naar een collectief bestaan, cultureel geheugen en revitalisering als Inheemse diaspora in Nederland en wereldwijd.

Campagnebeeld

Q: Het campagnebeeld toont een illustratie van een Inheemse bewoner. Is deze afbeelding niet archetypisch? Waarom hebben jullie hier voor gekozen?

A: Het campagnebeeld van *Manahahtáanung of Nieuw Amsterdam?* is gebaseerd op een kunstwerk (een ketting met medaillon van kralen) gemaakt door Aahaasuwiimiikwan (oftewel Donna Noah) van de Munsee-Delaware Nation en de Delaware Nation in Ontario, Canada.

Het medaillon van kralen met een dansende vrouw staat voor kracht en is samen met twee andere werken van haar te zien in de tentoonstelling in het Amsterdam Museum.

Alle onderdelen (kunst, teksten, campagne) zijn gezamenlijk ontwikkeld en/of afgestemd met vertegenwoordigers van de Lenape.

Indien nodig verder toelichten:

Culturele toe-eigening is een begrip dat de laatste jaren meer aandacht krijgt. Daarbij draait het om elementen uit gemarginaliseerde culturen die klakkeloos worden overgenomen door een groep, een cultuur of een instituut met meer macht, waardoor scheve verhoudingen ontstaan.

Bijvoorbeeld het dragen van Inheemse klederdracht of een hoofdtooi. De scheve verhouding zit in het feit dat de ene groep wordt uitgesloten en gediscrimineerd om hun tradities en gebruiken, terwijl een andere groep het als knipoog, trend of feestkledij kan dragen zonder consequenties.

Dit begrip is hier niet van toepassing, omdat alle onderdelen (kunst, teksten, campagne) gezamenlijk zijn ontwikkeld en/of afgestemd met vertegenwoordigers van de Lenape.